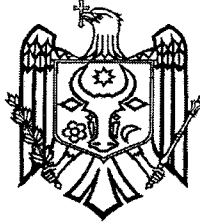

**CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU**

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

**CHIȘINĂU
COURT OF APPEAL**

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

No *1-35/14-1500* *17-12-18*

Dosarul civil nr. 2a-3070/18

**Curtea Constituțională
mun. Chișinău
str. Alexandru Lăpușneanu, 28,
MD-2004**

Curtea de Apel Chișinău, vă expediază sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pentru examinare, înaintată de către r/apelantei Șontea Cristina – av. Crețu Cezar, la cererea de chemare în judecată înaintată de Șontea Cristina către Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la anularea parțială a deciziei de calculare și acordare a indemnizației de maternitate, cu obligarea recalculării și achitării deferenței restante.

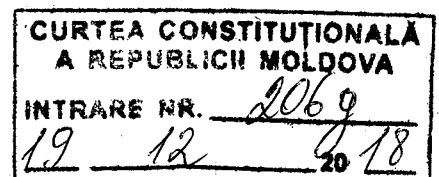
Anexă: Cererea de ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 2 file;

Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 11 file;

Copia încheierii din 15.11.2018, pe 3 file.

**Vice-președintele
Curții de Apel Chișinău**

Nelea Budăi

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu 28,

mun. Chișinău, MD-2004,

Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu art. 135 alin. 1 lit. a și g din Constituția R. Moldova

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume: Crețu
2. Prenume: Radu Cezar
3. Funcția: Avocat BAA„Hanganu, Tănase & Partenerii”
4. Adresa: bd. Renașterii Naționale 14, of. 6A, mun. Chișinău
5. Telefon: 079750788
6. E-mail: radu.cretu@htp.md

II – OBIECTUL SESIZĂRII

7. Obiect al ridicării excepției de neconstituționalitate este norma de drept prevăzută la art. 7 alin. 12 din Legea nr. 289-XV din 22.07.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, sub aspectul corespunderii dispozițiilor constituționale prevăzute la art. 4, 7, 8, 16, 47 și 49 din Constituția R. Moldova.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

8. Cristina Șontea, este angajată în calitate de jurist-consult la CTA„Transsigur” din 01.02.2017, prin urmare este o persoană asigurată. În luna septembrie 2017, a depus actele la CTAS(Casa Teritorială de Asigurări Sociale) Centru pentru obținerea indemnizației de maternitate, iar pe 11.10.2017 CNAS(Casa Națională de Asigurări Sociale) a transferat indemnizația de maternitate în sumă de 9827,10 MDL pe contul cardului bancar.

Ulterior pe 10.11.2017 reclamanta a depus cerere prealabilă către CNAS, prin care a solicitat anularea parțială a deciziei de calculare și acordare a indemnizației de maternitate pe numele ei în partea cuantumului indemnizației de maternitate acordate, cu recalcularea indemnizației de maternitate stabilită persoanei asigurate Cristina Șontea în baza de calcul, reieșind din venitul mediu lunar asigurat de 5000 lei, cu achitarea diferenței restante, iar la 20.12.2017 reclamanta a recepționat răspunsul CNAS la cererea prealabilă, prin care s-a refuzat satisfacerea pretențiilor expuse în cererea prealabilă.

Cristina Șontea nefiind de acord cu cuantumului indemnizației de maternitate acordate, și considerându-l ilegal, emis contrar prevederilor legii, l-a contestat

și a solicitat anularea lui, cu recalcularea indemnizației de maternitate și achitarea diferenței restante.

Cristina Șontea, fiind reprezentată de către avocatul Radu Cezar Crețu, s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată în contenciosul administrativ către CNAS privitor la anularea parțială a actului administrativ contestat, recunoașterea dreptului pretins și obligarea emiterii actului administrativ contestat, în temeiul LCA a R.Moldova nr.793-XIV de la 10.02.2000.

Ulterior reclamanta și-a concretizat pretențiile și a solicitat anularea parțială a deciziei de calculare și acordare a indemnizației de maternitate pe numele Cristinei Șontea în partea cuantumului indemnizației de maternitate acordate, emisă de Casa Națională de Asigurări Sociale ca ilegală, contrar prevederilor legii, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze indemnizația de maternitate stabilită persoanei asigurate Cristina Șontea în baza de calcul, reieșind din venitul mediu lunar asigurat de 6190 lei, cu achitarea diferenței restante în sumă de 15731,58 lei în folosul reclamantei Șontea Cristina.

Prin Hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Central din 08.05.2018 a fost respinsă cererea de chemare în judecată a lui Șontea Cristina împotriva CNAS cu privire la anularea parțială a deciziei de calculare și acordare a indemnizației de maternitate cu obligarea recalculării și achitării diferenței restante, ca fiind neîntemeiată.

Cristina Șontea și reprezentantul său, considerînd Hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Central din 08.05.2018 ca neîntemeiată și ilegală, emisă contrar prevederilor art.239 din CPC al R.Moldova, deoarece concluzia instanței rezultă din aprecierea greșită și arbitrară a probelor prezentate, contrar prevederilor art. 130 din CPC al R.Moldova și din aplicarea incorectă a normelor de drept material, a contestat-o cu apel, solicitînd casarea acesteia, cu emiterea unei noi Hotărâri prin care a admite integral pretențiile reclamantei.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

9. Conform art. 7 alin. 12 din Legea nr. 289-XV din 22.07.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, baza de calcul al indemnizației de maternitate pentru femeile asigurate care nu se încadrează în niciuna dintre condițiile prevăzute la art. 6 alin. (1), (2) și (3) din prezenta lege o constituie cuantumul unui salariu tarifar pentru categoria I de salarizare în sectorul bugetar sau, după caz, cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real în vigoare la data producerii riscului asigurat, la locul de muncă de bază al femeii asigurate.

Prin urmare, în cazul femeilor asigurate care nu dețin un stagiul de cotizare de cel puțin 3 ani sau cel puțin 9 luni pe parcursul ultimelor 24 luni premergătoare datei producerii riscului asigurat sau datei nașterii copilului în

cazul riscului asigurat creșterea copilului, indiferent de stagiul de cotizare și mărimea contribuțiilor vărsate la bugetul asigurărilor sociale de stat, baza de calcul a indemnizației o constituie cuantumul unui salariu tarifar pentru categoria I de salarizare în sectorul bugetar sau, după caz, cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real în vigoare la data producerii riscului asigurat, la locul de muncă de bază al femeii asigurate.

Efectele discriminatorii și inechitabile ale normei propuse spre verificarea constituționalității apar în momentul în care femeia asigurată a activat în câmpul muncii, mai puțin decât minimumul prevăzut de legislație și necățind la stagiul de cotizare obținut și mărimea contribuțiilor vărsate la buget, primesc un minim garantat de stat.

Prin urmare în cazul nostru reclamanta Cristina Șontea nu poate beneficia de indemnizație de maternitate proporțional contribuțiilor vărsate la bugetul de asigurări sociale, în contextul normei expuse, deși acest drept este prevăzut expres de legislație, indiferent de stagiul de cotizare, și anume persoana îndreptățită poate beneficia de indemnizația respectivă ca persoană asigurată, iar mărimea acesteia trebuie să fie proporțională contribuțiilor vărsate la buget, iar din cauza neconstituționalității normei invocate, reclamanta Cristina Șontea este pusă într-o situație discriminatorie și inechitabilă în comparație cu alte femei asigurate sau cu soțiile aflate la întreținerea soțului.

Astfel, tratamentul diferit, prin discriminare directă, este evident față de femeile asigurate care au un stagiul de cotizare mai puțin de 9 luni, în raport cu toate femeile inclusiv cele asigurate sau soțiile aflate la întreținerea soțului.

Considerăm că o astfel de abordare nu are o justificare obiectivă și rezonabilă, fiind în contradicție cu principiul protecției mamei și a copilului, dat fiind faptul că de concediul de maternitate beneficiază doar femeile.

Prin garanțiile de protecție socială instituite în art. 47 din Constituție, statul ocrotește sănătatea și bunăstarea cetățenilor, acordându-le asistență socială în cazurile prevăzute de lege.

Așadar, art. 47 din Constituție relevă caracterul social al statului, care presupune adoptarea anumitor măsuri pentru toți membrii societății, astfel încât fiecare din ei să posede un minim garantat de asigurare socială.

Prin urmare obligația constituțională a statului este de a lua măsuri adecvate pentru asigurarea necesităților vitale ale cetățenilor săi, inclusiv în situații excepționale.

Rațiunea asistenței și protecției sociale este de a răspunde nevoilor de trai ale persoanelor și de a menține un anumit nivel de trai în caz de producere a anumitor împrejurări obiective.

Menționăm că asigurările sociale constituie un subsistem al sistemului de protecție socială instituit și garantat de stat și fundamentat pe **principiul contributivității**.

Asigurările sociale au fost instituite în scopul prevenirii, limitării, înlăturării riscurilor sociale și susținerii financiare a persoanelor îndreptățite a le primi, în cazul producerii unor astfel de riscuri.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că Legea Supremă nu garantează persoanelor un nivel concret de asigurare socială. Garanțiile sociale nu au un caracter necondiționat, legiuitorul fiind în drept de a stabili condiții specifice pentru exercitarea drepturilor sociale. În același timp, prevederile legale instituite nu pot fi în conflict cu principiile constituționale.

Astfel, în vederea realizării politicii în domeniul asigurărilor sociale de stat, legiuitorul, în limitele atribuțiilor ce-i revin, este în drept să opteze pentru diverse soluții de reglementare și concretizare a conținutului drepturilor sociale, cu respectarea principiilor echității sociale și egalității, consfințite prin art. 16 din Constituția R. Moldova.

Potrivit art. 16 alin. 1 din Constituția R. Moldova, respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. Conform alin. 2 al aceluiași articol, toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Egalitatea în drepturi constituie o garanție referitoare la exercitarea drepturilor fundamentale prevăzute în cuprinsul Constituției, dar și a oricăror alte drepturi și îndatoriri subiective, reglementate în cuprinsul altor acte normative. Ea include toate domeniile de activitate în care persoana are dreptul garantat la exercitarea libertăților legale, în scopul realizării intereselor sale legitime.

În jurisprudența Curții Europene s-a constatat că violarea principiilor egalității și nediscriminării are loc atunci când se aplică un tratament diferențiat între persoane plasate în situații analoage sau compatibile, fără să existe o justificare obiectivă și rezonabilă, sau când există o disproporție între scopul urmărit și mijloacele folosite. Statele contractante beneficiază de o marjă largă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații similare justifică distincția în tratament (*Schalk și Kopf v. Austria*, nr. 30141/04, § 96, 24 iunie 2010; *Burden v. Regatul Unit*, nr. 13378/05, § 60, 29 aprilie 2008).

Potrivit legislației, o formă a prestațiilor de asigurări sociale, acordată pentru pierderea capacității de muncă, constituie indemnizația de maternitate.

Art. 1 din Legea privind sistemul public de asigurări sociale definește noțiunea de indemnizație de maternitate drept o formă de protecție socială, ce constă dintr-o sumă de bani, acordată prin sistemul public de asigurări sociale femeilor asigurate, precum și celor care au încetat plata contribuției de asigurări sociale în condițiile prevăzute de lege, în caz de naștere a copilului.

Menționăm, că rațiunea stabilirii prin lege a indemnizației de maternitate se desprinde din garanțiile consfințite la art. 47 și 49 din Constituție, în virtutea cărora maternitatea beneficiază de o protecție specială din partea statului.

Analizînd prevederile legale, constatăm că de indemnizația de maternitate beneficiază femeile asigurate obligatoriu prin efectul legii, soțiile aflate la întreținerea soților asigurați și șomerele care s-au aflat la evidența instituțiilor medico-snaitare.

Observăm că potrivit normei legale contestate, indemnizația de maternitate calculată din mărimea salariului femeii asigurate este acordat doar atunci cînd femeia asigurată deține un stagiu de cotizare de cel puțin 3 ani sau cel puțin 9 luni pe parcursul ultimelor 24 luni premergătoare datei producerii riscului asigurat.

Prin urmare, constatăm că potrivit prevederilor legale contestate, femeia care are un stagiu de cotizare sub minimul prevăzut va obține indemnizație de maternitate calculată din salariu tarifar pentru categoria I de salarizare în sectorul bugetar sau, după caz, cuantumului minim garantat al salariului în sectorul real în vigoare la data producerii riscului asigurat, dar nu din mărimea salariului pe care îl obținea anterior producerii riscului asigurat.

Considerăm că această opțiune de politică socială creează un tratament discriminatoriu și inechitabil între femeile care au un stagiu de cotizare de 6 luni și un salariu mediu de 10 000 lei (Cristina Șontea) și femeile care au un stagiu de cotizare de 1 lună și un salariu mediu de 10 000 lei, precum și femeile care au un stagiu de cotizare de 9 luni și un salariu mediu de 10 000 lei. (Conform Notei contabile anexate)

Reținem că rațiunea stabilirii indemnizației de maternitate este acordarea acesteia pentru pierderea capacității de muncă, iar la momentul producerii riscului asigurat toate persoanele – indiferent de stagiul de cotizare și mărimea contribuțiilor vărsate la bugetul asigurărilor sociale de stat - și-au pierdut capacitatea de muncă și urmează a fi asigurate de stat, cu respectarea principiilor constituționale menționate.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a R. Moldova a reiterat, că deși statul beneficiază de o amplă marjă de apreciere în domeniul securității sociale și, prin urmare, este în drept să extindă protecția socială asupra mai multor categorii de persoane, acesta este obligat să asigure un raport rezonabil de proporționalitate și echitate între toate categoriile beneficiare de indemnizație de maternitate.

În contextual celor menționate, subliniem că tratamentul diferențiat instituit pentru obținerea indemnizației de maternitate fără o justificare obiectivă și rezonabilă este contrar art. 16, 47 și 49 din Constituția R. Moldova.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

10. Prin prezenta Sesizare solicităm Curții Constituționale a R. Moldova:

10.1. A declara admisibilă prezenta Sesizare, cu examinare în ședință plenară a excepției de neconstituționalitate;

10.2. A admite excepția de neconstituționalitate, ca întemeiată;

10.3. A declara neconstituțional art. 7 alin. 12 din Legea nr. 289 din 22.07.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

11. Conform art. 3 din Legea nr. 489 din 08.07.1999 privind sistemul public de asigurări sociale, sistemul public de asigurări sociale (denumit în continuare sistem public) se organizează și funcționează având ca principii de bază: a) principiul unicității, potrivit căruia statul organizează și garantează sistemul public bazat pe aceleași norme de drept; b) principiul egalității, care asigură tuturor participanților la sistemul public - contribuabili și beneficiari - un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege; e) **principiul contributivității, conform căruia fondurile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele fizice și juridice participante la sistemul public; drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite.**

Aici urmează de menționat, că în cazul dat reclamanta a avut un venit asigurat mai mare decât minimul garantat în sectorul real și astfel această normă citată nu poate fi aplicată, or, în caz contrar se va încălca principiul contributivității și echității care prevăd, că drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite.

Prin urmare, Cristina Șontea contribuind cu sume considerabile la bugetul asigurărilor sociale de stat, calculate din salariul lunar de 10 000 lei, în cazul survenirii riscului asigurat, a beneficiat de o indemnizație de maternitate minimă, care nu este proporțională cu contribuția sa personală la acumularea bugetului asigurărilor sociale de stat, astfel aplicându-se un principiu discriminatoriu, ceea ce este inadmisibil și contrar Constituției R.Moldova și CEDO.

12. CADRUL NORMATIV PERTINENT:

12.1. Constituția Republicii Moldova,

Articolul 4

„Drepturile și libertățile omului”

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

„Constituția, Legea Supremă”

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

„Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale”

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 16

„Egalitatea”

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 47

„Dreptul la asistență și protecție socială”

(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Articolul 49

„Protecția familiei și a copiilor orfani”

(1) Statul facilitează, prin măsuri economice și prin alte măsuri, formarea familiei și îndeplinirea obligațiilor ce îi revin.

(2) Statul ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, stimulînd dezvoltarea instituțiilor necesare.

(3) Toate preocupările privind întreținerea, instruirea și educația copiilor orfani și a celor lipsiți de ocrotirea părinților revin statului și societății. Statul stimulează și sprijină activitatea de binefacere față de acești copii.

12.2. Codul Muncii al Republicii Moldova,

Articolul 124

„Concediul de maternitate și concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului”

(1) Femeilor salariate și ucenicilor, precum și soțiilor aflate la întreținerea salariaților, li se acordă un concediu de maternitate ce include concediul prenatal cu o durată de 70 de zile calendaristice (în cazul sarcinilor cu 3 și mai mulți feți – 112 zile calendaristice) și concediul postnatal cu o durată de 56 de zile calendaristice (în cazul nașterilor complicate sau nașterii a doi sau mai mulți copii – 70 de zile calendaristice), plătindu-li-se pentru această perioadă indemnizații în modul prevăzut la art.123 alin.(2).

12.3. Legea nr. 289-XV din 22.07.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale,

Articolul 2

„Dreptul la prestații de asigurări sociale”

(1) Dreptul la prestații de asigurări sociale, în condițiile prezentei legi, se exercită prin sistemul public de asigurări sociale.

(2) La prestații de asigurări sociale au dreptul asigurații cu domiciliul sau reședința în Republica Moldova și șomerii cu drept la ajutor de șomaj (în continuare - *șomeri*).

(3) Persoana are dreptul la prestațiile de asigurări sociale legate de riscurile sociale de care este asigurată.

(4) Persoanele asigurate au dreptul, în condițiile prezentei legi, la prestații de asigurări sociale și în cazurile în care riscul asigurat s-a produs în perioada de probă sau în ziua concedierii. În cazul persoanelor angajate în baza contractului individual de muncă pe durată determinată precum și în cazul lichidării unității, dreptul la prestații încetează la data încetării contractului, cu excepția dreptului la indemnizație de maternitate și indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă survenită în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale. În cazul încetării contractului individual de muncă pe durată determinată, precum și în cazul lichidării unității în perioada aflării în concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, dreptul la indemnizația pentru creșterea copilului se menține și după încetarea contractului, cu condiția că asiguratul nu se angajează la o altă unitate.

(4¹) Dreptul persoanei asigurate la indemnizațiile prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. a), b), d) și g) și art. 15 alin. (1) lit. a) se stabilește dacă aceasta confirmă, prin declarație pe propria răspundere, pierderea, la toate unitățile în care desfășoară activități, a venitului asigurat pentru întreaga perioadă a concediului medical.

(5) Categoriile de persoane asigurate obligatoriu în sistemul public sînt specificate în Legea nr.489-XIV din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale.

Articolul 5

„Tipurile de prestații de asigurări sociale”

(1) Asigurații din sistemul public de asigurări sociale au dreptul la următoarele prestații:

a) indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă;

b) indemnizație pentru prevenirea îmbolnăvirilor (carantină);

c) prestație pentru recuperarea capacității de muncă;

d) indemnizație de maternitate;

f) indemnizație pentru creșterea copilului pînă la împlinirea vârstei de 3 ani;

g) indemnizație pentru îngrijirea copilului bolnav;

h) ajutor de deces.

(2) Șomerii au dreptul la prestațiile prevăzute la alin.(1) lit.a), d) și h).

(3) Modul de acordare a prestațiilor de asigurări sociale se stabilește de Guvern.

Articolul 6

„Condițiile de acordare a prestațiilor de asigurări sociale”

(1) Asigurații au dreptul la prestații de asigurări sociale dacă au un stagiul total de cotizare de cel puțin 3 ani.

(2) Asigurații care au un stagiul total de cotizare de pînă la 3 ani beneficiază de dreptul la prestații de asigurări sociale dacă confirmă un stagiul de cotizare de cel puțin 9 luni în ultimele 24 de luni premergătoare datei producerii riscului asigurat sau datei nașterii copilului în cazul riscului asigurat creșterea copilului.

(3) Asigurații care desfășoară activitate pe bază de contract individual de muncă pe durată determinată, inclusiv cei care muncesc la lucrări sezoniere, beneficiază de dreptul la prestații de asigurări sociale dacă au stagiul de cotizare specificat la alin.(1) sau (2) ori de cel puțin 12 luni, realizat în ultimele 24 de luni anterioare producerii riscului asigurat.

(4) Șomerii beneficiază de prestații de asigurări sociale cu condiția suspendării pentru această perioadă a plății ajutorului de șomaj.

(5) Ajutorul de deces se acordă asiguraților indiferent de durata stagiului de cotizare, precum și persoanelor care nu au statut de asigurat, dar care confirmă stagiul de cotizare de cel puțin 3 ani.

(6) Femeile asigurate au dreptul la indemnizație de maternitate indiferent de durata stagiului de cotizare.

(7) Soția aflată la întreținerea soțului asigurat beneficiază de dreptul la indemnizație de maternitate în cazul în care soțul confirmă un stagiul de cotizare specificat la alin. (1), (2) sau (3). În cazul înregistrării căsătoriei

după producerea riscului asigurat (concediul de maternitate), dreptul la indemnizație se stabilește pentru perioada de la data înregistrării căsătoriei până la data expirării concediului de maternitate.

(8) Persoanele care au beneficiat sau beneficiază de prestații de asigurări sociale pe teritoriul altui stat nu pot beneficia, în condițiile prezentei legi, de indemnizație pentru același risc asigurat și pentru aceeași perioadă.

Articolul 7

„Baza de calcul al indemnizațiilor de asigurări sociale”

(1) Baza de calcul al indemnizațiilor de asigurări sociale prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. a), b), d) și g) și art. 15 alin. (1) lit. a) o constituie venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat, venit din care au fost calculate contribuții individuale de asigurări sociale.

(2) Baza de calcul al indemnizației de asigurări sociale prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. f) o constituie venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii nașterii copilului, venit din care au fost calculate contribuții individuale de asigurări sociale. Lunile calendaristice ale concediului prenatal se substituie cu același număr de luni calendaristice imediat premergătoare perioadei incluse în calcul.

(3) Venitul asigurat pentru lunile incluse în calcul la determinarea bazei de calcul al indemnizațiilor de asigurări sociale nu poate depăși suma a 5 salarii medii lunare prognozate pe economie pentru anul respectiv înmulțită la 12 sau la numărul de luni în care persoana a realizat venit asigurat. În cazul în care în calcul se include anul calendaristic incomplet, venitul asigurat se plafonează reieșind din numărul de luni în care a fost realizat venitul asigurat pentru anul respectiv. Salariul mediu lunar prognozat pe economie se aprobă de Guvern.

(4) Venitul mediu lunar asigurat se determină prin împărțirea la 12 a venitului asigurat realizat la toate unitățile în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat.

(5) În cazul lipsei integrale a venitului asigurat la toate unitățile în unele și aceleași luni calendaristice din perioada celor 12 luni calendaristice incluse în calcul la determinarea bazei de calcul al indemnizațiilor din motiv de concediu medical, concediu de maternitate, concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, șomaj cu drept de ajutor de șomaj, aceste luni se includ în calcul cu venit lunar asigurat în cuantumul unui salariu tarifar pentru categoria I de salarizare în sectorul bugetar sau, după caz, în cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real în vigoare la data producerii riscului asigurat, la locul de muncă de bază al asiguratului ori, la cererea asiguratului, se substituie cu același număr de luni calendaristice imediat premergătoare perioadei incluse în calcul, cu condiția că aceasta va duce la majorarea cuantumulului indemnizației. Această prevedere nu se aplică în cazul lipsei integrale a

venitului asigurat la toate unitățile în unele și aceleași luni calendaristice din perioada celor 12 luni calendaristice incluse în calcul la determinarea bazei de calcul al indemnizațiilor din alte motive decât cele menționate sau din motivele menționate combinate cu alte motive.

(5¹) Dacă venitul asigurat lipsește la toate unitățile în unele și aceleași luni calendaristice din perioada celor 12 luni calendaristice incluse în calcul ori dacă venitul lunar asigurat realizat în perioada celor 12 luni calendaristice incluse în calcul este mai mic decât salariul tarifar pentru categoria I de salarizare în sectorul bugetar sau, după caz, decât cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real din motiv de concediu medical, concediu de maternitate, concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, șomaj cu drept de ajutor de șomaj, atunci aceste luni se includ în baza de calcul al indemnizației de maternitate și al indemnizației pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani cu venit lunar asigurat în cuantumul unui salariu tarifar pentru categoria I de salarizare în sectorul bugetar sau, după caz, în cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real în vigoare la data producerii riscului asigurat, la locul de muncă de bază al asiguratului ori, la cererea asiguratului, se substituie cu același număr de luni calendaristice imediat premergătoare perioadei incluse în calcul, cu condiția că aceasta va duce la majorarea cuantumului indemnizației. Această prevedere nu se aplică în cazul lipsei integrale a venitului asigurat la toate unitățile în unele și aceleași luni calendaristice din perioada celor 12 luni calendaristice incluse în calcul la determinarea bazei de calcul al indemnizațiilor din alte motive decât cele menționate sau din motivele menționate combinate cu alte motive.

(6) În cazul în care asiguratul a activat în perioada premergătoare lunii producerii riscului asigurat mai puțin de 12 luni calendaristice, aceleași luni calendaristice lipsă la toate unitățile de până la angajare se includ în calcul cu venit lunar asigurat în cuantumul unui salariu tarifar pentru categoria I de salarizare în sectorul bugetar sau, după caz, în cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real în vigoare la data producerii riscului asigurat, la locul de muncă de bază al asiguratului.

(7) În cazul în care asiguratul, în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat, nu are realizat venit asigurat la nicio unitate din motiv de concediu medical, concediu de maternitate, concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, șomaj cu drept de ajutor de șomaj, baza de calcul al indemnizației o constituie cuantumul unui salariu tarifar pentru categoria I de salarizare în sectorul bugetar sau, după caz, cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real în vigoare la data producerii riscului asigurat, la locul de muncă de bază al asiguratului ori, la cererea asiguratului, aceste luni se substituie cu același număr de luni calendaristice imediat premergătoare perioadei incluse în calcul, cu condiția că aceasta va duce la majorarea cuantumului indemnizației.

(7¹) În cazul în care asiguratul, în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat, nu are realizat venit

asigurat la nicio unitate ori dacă venitul lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice incluse în calcul este mai mic decât salariul tarifar pentru categoria I de salarizare în sectorul bugetar sau, după caz, decât cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real din motiv de concediu medical, concediu de maternitate, concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, șomaj cu drept de ajutor de șomaj, baza de calcul al indemnizației de maternitate și al indemnizației pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani o constituie cuantumul unui salariu tarifar pentru categoria I de salarizare în sectorul bugetar sau, după caz, cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real în vigoare la data producerii riscului asigurat, la locul de muncă de bază al asiguratului ori, la cererea asiguratului, aceste luni se substituie cu același număr de luni calendaristice imediat premergătoare perioadei incluse în calcul, cu condiția că aceasta va duce la majorarea cuantumulului indemnizației.

(7²) În cazul în care asiguratul, în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii survenirii riscului asigurat, nu a realizat venit asigurat la nicio unitate din motiv de concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, cuantumul indemnizației de maternitate și al indemnizației pentru creșterea copilului următor se stabilește reieșind din baza de calcul în al cărei temei s-au calculat aceste indemnizații pentru copilul precedent.

(8) La determinarea bazei de calcul al indemnizațiilor de asigurări sociale, lunile calendaristice în care nu s-a realizat venit asigurat din motiv de concediu medical, concediu de maternitate, concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, șomaj cu drept de ajutor de șomaj se includ în calcul în modul prevăzut la alin. (5), (6) și (7) numai la unitatea în care asiguratul își desfășoară activitatea de bază. Unitatea în care asiguratul își desfășoară activitatea de bază se consideră unitatea unde se păstrează carnetul de muncă al asiguratului.

(9) Prevederile alin. (4)–(8), (11) și (12) se aplică la determinarea bazei de calcul al indemnizațiilor și în cazul în care asiguratul activează la o singură unitate.

(10) Lunile din perioada de 12 luni calendaristice premergătoare producerii riscului asigurat în care venitul asigurat lipsește din alte motive decât cele menționate la alin. (5) nu se exclud din calcul.

(11) În cazul în care asiguratul, în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat, nu are realizat venit asigurat la nicio unitate din alte motive decât concediul medical, concediul de maternitate, concediul pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, șomajul cu drept de ajutor de șomaj, indemnizația de asigurări sociale nu se acordă.

(12) Baza de calcul al indemnizației de maternitate pentru femeile asigurate care nu se încadrează în niciuna dintre condițiile prevăzute la art. 6 alin. (1), (2) și (3) din prezenta lege o constituie cuantumul unui salariu tarifar pentru categoria I de salarizare în sectorul bugetar sau,

după caz, cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real în vigoare la data producerii riscului asigurat, la locul de muncă de bază al femeii asigurate.

(13) Baza de calcul al indemnizației de maternitate acordate soțiilor aflate la întreținerea soților asigurați o constituie venitul mediu lunar asigurat al soțului, determinat în condițiile prezentului articol.

(14) Baza de calcul al indemnizațiilor de asigurări sociale prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. a) și d) și art. 15 alin. (1) lit. a) pentru șomeri o constituie cuantumul lunar al ajutorului de șomaj în vigoare la data producerii riscului asigurat.

(15) Venitul asigurat se include în calcul în lunile pentru care a fost calculat.

(16) Indemnizațiile prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. a), b), d) și g) și art. 15 alin. (1) lit. a) se calculează și se plătesc pentru zilele calendaristice. Venitul asigurat pentru o zi calendaristică se determină prin împărțirea venitului mediu lunar asigurat, calculat în conformitate cu prevederile prezentului articol, la numărul de zile calendaristice din luna pentru care se plătește indemnizația.

(17) Indemnizațiile de asigurări sociale prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. a), b), d), f) și g) și art. 15 alin. (1) lit. a), stabilite în conformitate cu prezenta lege, nu se recalculază, cu excepția cazurilor legate de modificarea legislației privind modul de salarizare.

Articolul 16

„Indemnizația de maternitate”

(1) Asiguratele, soțiile aflate la întreținerea soților salariați și șomerele care s-au aflat la evidență în instituțiile medico-sanitare din Republica Moldova, care au dreptul la concediu de maternitate, ce include concediul prenatal și concediul postnatal, beneficiază de indemnizație de maternitate.

(2) Indemnizația de maternitate se acordă integral la a 30-a săptămână de sarcină, pe o perioadă de 126 de zile calendaristice, iar în cazul nașterilor complicate ori al nașterii a doi sau mai mulți copii – de 140 de zile calendaristice. În cazul sarcinilor cu 3 și mai mulți feți, indemnizația de maternitate se acordă pe o perioadă majorată cu 42 de zile calendaristice pentru concediul prenatal și cu 14 zile calendaristice pentru concediul postnatal.

(3) În cazul în care copilul se naște mort sau moare în perioada concediului postnatal, indemnizația de maternitate se acordă pentru perioada stabilită, potrivit alin.(2).

(4) Cuantumul lunar al indemnizației de maternitate este de 100% din baza de calcul stabilită conform art.7.

(5) În sensul prezentului articol, se consideră că soția se află la întreținerea soțului asigurat dacă pe parcursul a 9 luni consecutive premergătoare lunii acordării concediului de maternitate nu a fost încadrată în niciuna dintre situațiile prevăzute la art. 4 al Legii privind sistemul public de asigurări sociale sau dacă și-a pierdut statutul de asigurat în această perioadă din motive ce nu i se pot imputa (art. 86, alin. (1), lit. b), c), d), f), x) și y) din Codul muncii), fapt confirmat prin carnetul de muncă și prin declarația scrisă pe propria răspundere că nu este persoană asigurată.

(6) Soția care se află la întreținerea soțului asigurat beneficiază de indemnizație de maternitate dacă, la data acordării concediului de maternitate, nu este angajată în câmpul muncii, fapt confirmat prin carnetul de muncă sau prin declarația scrisă pe proprie răspundere că nu realizează venit asigurat și nu este persoană asigurată de riscul respective.

12.4. Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, aprobat prin HG nr. 108 din 03.02.2005,

Punctul 1

Dreptul la indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă (în continuare – incapacitate de muncă) îl au asigurații sistemului public de asigurări sociale și șomerii/ele în perioada beneficierii de ajutor de șomaj (în continuare – șomerii/ele), cu domiciliu sau reședință în Republica Moldova.

Punctul 3

Dreptul la indemnizații se confirmă prin certificat de concediu medical (în continuare – certificat medical), eliberat în modul aprobat de Guvern. Certificatele completate incorect/incomplet nu se acceptă pentru plata indemnizației și se restituie în aceeași zi titularului pentru corectare.

Punctul 12

Asigurații sistemului public de asigurări sociale au dreptul la următoarele tipuri de indemnizații:

- a) indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă;
- b) indemnizație de maternitate;**
- c) indemnizație pentru îngrijirea copilului bolnav;
- d) indemnizație pentru prevenirea îmbolnăvirilor (carantină);
- e) indemnizație pentru recuperarea capacității de muncă (protezare).

Punctul 13

Șomerii/ele au dreptul la indemnizații în cazurile prevăzute la pct.12 lit. a) și b) din prezentul Regulament.

Punctul 21

Condițiile de acordare a indemnizațiilor:

- a) asigurații au dreptul la indemnizații dacă confirmă un stagiu total de cotizare de cel puțin 3 ani;
- b) asigurații care confirmă un stagiu total de cotizare de pînă la 3 ani beneficiază de dreptul la indemnizații dacă confirmă un stagiu de cotizare de cel puțin 9 luni realizat în ultimele 24 de luni premergătoare datei producerii riscului asigurat;
- c) asigurații care desfășoară activitate pe bază de contract individual de muncă pe durată determinată, inclusiv cei care muncesc la lucrări sezoniere, au dreptul la indemnizații dacă confirmă stagiul de cotizare prevăzut la lit. a) sau b) ori de cel puțin 12 luni, realizat în ultimele 24 luni anterioare producerii riscului asigurat;
- d) șomerii/ele beneficiază de dreptul la indemnizație dacă confirmă stagiul de cotizare prevăzut la lit.a) și b) din prezentul punct ori de cel puțin 12 luni, realizat în ultimele 24 luni anterioare producerii riscului asigurat, iar indemnizațiile se stabilesc cu condiția suspendării pentru această perioadă a plății ajutorului de șomaj;
- e) femeile asigurate și șomerele au dreptul la indemnizația de maternitate, indiferent de durata stagiului de cotizare.**

Punctul 41

Indemnizația de maternitate se acordă integral la a 30-a săptămîină de sarcină, pe o perioadă de 126 zile calendaristice, iar în cazul nașterilor complicate ori a nașterii a doi copii – de 140 zile calendaristice. În cazul sarcinilor cu 3 sau mai mulți feți, indemnizația de maternitate se acordă integral la a 24-a săptămîină de sarcină, pe o perioadă de 182 zile calendaristice.

12.5. Legea nr. 489 din 08.07.1999 privind sistemul public de asigurări sociale,

Articolul 1

„Noțiuni”

asigurat - persoană fizică aptă pentru muncă, cu domiciliul sau reședința în Republica Moldova, avînd obligația de a plăti contribuții de asigurări sociale în vederea beneficiii de dreptul pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale prevăzute de lege;

indemnizație de maternitate - formă de protecție socială ce constă dintr-o sumă de bani acordată prin sistemul public de asigurări sociale femeilor asigurate, precum și celor care au încetat plata contribuției de asigurări sociale în condițiile prevăzute de lege, în caz de naștere a copilului;

Articolul 2

„Garantarea și exercitarea dreptului la asigurări sociale”

Dreptul la asigurări sociale este garantat de stat și se exercită, în condițiile legii, prin sistemul public de asigurări sociale.

Articolul 3

„Principiile organizării și funcționării sistemului public de asigurări sociale”

Sistemul public de asigurări sociale (denumit în continuare sistem public) se organizează și funcționează avînd ca principii de bază:

- a) principiul unicității, potrivit căruia statul organizează și garantează sistemul public bazat pe aceleași norme de drept;
- b) principiul egalității, care asigură tuturor participanților la sistemul public - contribuabili și beneficiari - un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege;
- c) principiul solidarității sociale, inter și intragenerații, conform căruia participanții la sistemul public își asumă conștient și reciproc obligații și beneficiază de dreptul pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale prevăzute de lege;
- d) principiul obligativității, potrivit căruia persoanele fizice și juridice au, conform legii, obligația de a participa la sistemul public; drepturile de asigurări sociale se exercită corelativ îndeplinirii obligațiilor;
- e) principiul contributivității, conform căruia drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite;
- f) principiul repartiției, potrivit căruia resursele bugetului asigurărilor sociale de stat se redistribuie pentru plata obligațiilor ce revin sistemului public, conform legii;
- g) principiul autonomiei, potrivit căruia sistemul public se administrează de sine stătător, pe baza legii;
- h) principiul imprescriptibilității, potrivit căruia dreptul la pensie nu se prescrie;
- i) principiul incesibilității, potrivit căruia dreptul la pensie nu poate fi cedat, total sau parțial.

12.6. Legea nr. 121 din 25.05.2012 privind asigurarea egalității,

Articolul 1

„Scopul legii și domeniul de aplicare”

(1) Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vîrstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar.

Articolul 2

„Noțiuni generale”

discriminare – orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și

susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criterii presupuse;

discriminare directă – tratarea unei persoane în baza oricăruia dintre criteriile prohibitive în manieră mai puțin favorabilă decât tratarea altei persoane într-o situație comparabilă;

Articolul 3

„Subiecții domeniului discriminării”

Subiecți în domeniul discriminării sînt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat.

Articolul 6

„Interzicerea discriminării”

Orice formă de discriminare este interzisă. Promovarea unei politici sau efectuarea unor acțiuni sau inacțiuni care încalcă egalitatea în drepturi a persoanelor trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente și sancționată conform legislației.

Articolul 17

„Răspunderea pentru faptele de discriminare”

Faptele de discriminare sînt pasibile de răspundere disciplinară, civilă, contravențională și penală, conform legislației în vigoare.

Articolul 18

„Dreptul la protecție a victimei discriminării”

1) Orice persoană care se consideră victimă a discriminării are dreptul să înainteze o acțiune în instanța de judecată și să solicite:

- a) stabilirea faptului încălcării drepturilor sale;
- b) interzicerea încălcării în continuare a drepturilor sale;
- c) restabilirea situației anterioare încălcării drepturilor sale;
- d) repararea prejudiciului material și moral ce i-a fost cauzat, precum și recuperarea cheltuielilor de judecată;
- e) declararea nulității actului care a condus la discriminarea sa.

Articolul 19

„Sarcina probațiunii”

(1) Persoana care înaintează o acțiune în instanța de judecată trebuie să prezinte fapte care permit prezumția existenței unui fapt de discriminare.

(2) Sarcina de a proba că faptele nu constituie discriminare revine pîrîtului, cu excepția faptelor ce atrag răspundere penală.

12.7. Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ratificată prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1298-XIM din 24.07.1997,

Articolul 1

„Obligația de a respecta drepturile omului”

Înaltele părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei convenții.

Articolul 14

„Interzicerea discriminării”

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

12.8. Declarația Universală a Drepturilor Omului, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 217-XII din 28.07.1990,

Articolul 1

Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Ele sunt înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unele față de celelalte în spiritul fraternității.

Articolul 2

1. Fiecare se poate prevala de toate drepturile și de toate libertățile proclamate în prezenta Declarație, fără nici o deosebire, în special de rasă, de culoare, de sex, de limbă, de religie, de opinie politică sau de orice altă opinie, de origine națională sau socială, de avere, de naștere sau decurgând din orice altă situație.

2. Pe lângă aceasta, nu se va face nici o deosebire bazată pe statutul politic, juridic sau internațional al țării sau al teritoriului de care aparține o persoană, fie această țară sau teritoriu independente, sub tutelă, neautonome sau supuse unei limitări oarecare a suveranității.

Articolul 7

Toți oamenii sunt egali în fața legii și au dreptul fără deosebire la o protecție egală a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar încălca prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o astfel de discriminare.

Articolul 8

Orice persoană are dreptul să se adreseze în mod efectiv instanțelor judiciare competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce îi sunt recunoscute prin constituție sau prin lege.

12.9. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr. 217-XII din 28.07.1990,

Articolul 2

1. Statele părți la prezentul Pact se angajează să respecte și să garanteze tuturor indivizilor care se găsesc pe teritoriul lor și țin de competența lor drepturile recunoscute în prezentul Pact, fără nici o deosebire, în special de rasă, culoare, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine

națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare.

2. Statele părți la prezentul Pact se angajează ca, potrivit cu procedura lor constituțională și cu dispozițiile prezentului Pact, să adopte măsurile care să permită luarea unor măsuri legislative sau de alt ordin, menite să traducă în viață drepturile recunoscute în prezentul Pact care nu ar fi încă în vigoare.

3. Statele părți la prezentul Pact se angajează:

a) să garanteze că orice persoană ale cărei drepturi sau libertăți recunoscute în prezentul Pact au fost violate va dispune de o cale de recurs efectivă, chiar atunci când încălcarea a fost comisă de persoane acționând în exercițiul funcțiilor lor oficiale;

b) să garanteze că autoritatea competentă, judiciară, administrativă ori legislativă sau orice altă autoritate competentă potrivit legislației statului, va hotărî asupra drepturilor persoanei care folosește calea de recurs și să dezvolte posibilitățile de recurs jurisdicțional;

c) să garanteze că autoritățile competente vor da urmare oricărui recurs care a fost recunoscut ca justificat.

13. Menționăm că în cauza dată este aplicabilă Hotărîrea Curții Constituționale a R. Moldova privind excepția de neconstituționalitate a art. 16 alin. 5 din Legea nr. 289 din 22.07.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, precum și pct. 49 din Regulamentul aferent, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 108 din 03.02.2005.

În cauza dată, Curtea a subliniat că tratamentul diferențiat instituit pentru obținerea indemnizației de maternitate fără o justificare obiectivă și rezonabilă este contrar art. 16, 47 și 49 din Constituția R. Moldova.

VII – LISTA DOCUMENTELOR

14. Nota contabilă;

15. Instanța de judecată urmează să anexeze dosarul civil, pentru a fi examinat.

VIII – DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

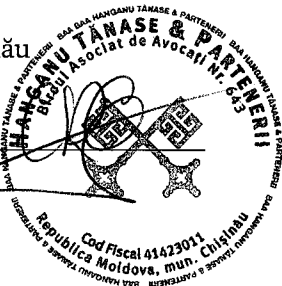
16. Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte

Locul: mun. Chișinău

Data: 18.10.2018

Radu Cezar Crețu

Autorul Sesizării

ÎN CHEIERE

15 noiembrie 2018

mun. Chisinau

Colegiul Civil al Curții de Apel Chișinău
în componența
Președintele completului, judecătorul
judecătorii
grefier

Bulgac Lidia
Gîrbu Silvia și Dașchevici Grigore
Pantea Natalia

examinînd în ședință publică cererea de apel declarată de avocatul-stagiar Crețu Radu Cezar, în interesele apelantului Șontea Cristina, împotriva hotărîrii Judecătoriei Chișinău sediul central din 08 mai 2018, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Șontea Cristina către Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la anularea parțială a deciziei de calculare și acordare a indemnizației de maternitate, cu obligarea recalculării și achitării deferenței restante,

c o n s t a t ă :

La 18 ianuarie 2018 Șontea Cristina prin intermediul avocatului-stagiar Crețu Radu Cezar a înaintat o cerere de chemare în judecată către Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la anularea parțială a deciziei de calculare și acordare a indemnizației de maternitate cu obligarea recalculării și achitării diferenței restante.

În motivarea cererii reclamanta a indicat că din 01.02.2017 este angajată în calitate de jurist-consult la CTA „Transsigur” prin urmare este o persoană asigurată. În luna septembrie 2017 a depus actele la CTAS Centru pentru obținerea indemnizației de maternitate, iar pe 11.10.2017 CNAS a transferat indemnizația de maternitate în sumă de 9827,10 MDL pe contul cardului bancar. La 10.11.2017 reclamanta a depus cerere prealabilă către CNAS, prin care a solicitat anularea parțială a deciziei de calculare și acordare a indemnizației de maternitate pe numele Cristinei Șontea în partea cuantumului indemnizației de maternitate acordate, cu recalcularea indemnizației de maternitate stabilită persoanei asigurate în baza de calcul, reieșind din venitul mediu lunar asigurat de 5000 lei, cu achitarea diferenței restante.

La 20.12.2017, reclamanta a recepționat răspunsul CNAS la cererea prealabilă, prin care s-a refuzat satisfacerea pretențiilor expuse în cererea prealabilă.

Prin urmare, reclamanta a înaintat prezenta cerere de chemare în judecată, întemeind acțiunea în baza prevederilor art. 17 din Legea contenciosului administrativ, art. 3 din Legea privind sistemul public de asigurări sociale și art. 2, 5, 6, 7, 16 din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

În cadrul ședinței de judecată din 19 martie 2018 reclamanta a înaintat o cerere de concretizare a cerințelor, solicitând anularea parțială a deciziei de calculare și acordare a indemnizației de maternitate pe numele Cristinei Șontea în partea cuantumului indemnizației de maternitate acordate, emisă de Casa Națională de Asigurări Sociale. La fel a solicitat obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze indemnizația de maternitate stabilită persoanei asigurate Șontea Cristina în baza de calcul, reieșind din venitul mediu lunar asigurat de 6190 lei, cu achitarea diferenței restante în sumă de 15731,58 lei în folosul reclamantei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul central din 08 mai 2018 cererea de chemare în judecată înaintată de Șontea Cristina a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 18 mai 2018 Șontea Cristina prin intermediul avocatului-stagiar Crețu Radu Cezar a declarat apel împotriva hotărîrii Judecătoriei Chișinău sediul central din 08 mai 2018, solicitând admiterea apelului, casarea hotărîrii primei instanțe ca neîntemeiată și ilegală, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie admisă integral.

La 15 noiembrie 2018 Șontea Cristina prin intermediul avocatului Crețu Radu Cezar a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 7 alin. (12) din Legea nr. 289 din 22.07.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

În acest sens, a invocat că în motivarea refuzului CNAS la cererea prealabilă și în Hotărîrea redactată a Judecătorei Chișinău sediul Central de respingere a acțiunii, este invocată prevederea art. 7 alin. (12) din Legea nr. 289 din 22.07.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale. Consideră apelanta că în temeiul art. 12¹ din CPC, urmează a fi ridicată excepția de neconstituționalitate a art. 7 alin. (12) din Legea nr. 289 din 22.07.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, sub aspectul corespunderii dispozițiilor constituționale prevăzute la art. 4, 7, 8, 16, 47 și 49 din Constituția RM.

Reprezentantul intimatei Casa Națională de Asigurări Sociale în ședința de judecată nu s-a prezentat și nu a comunicat instanței motivele neprezentării, deși a fost legal citat despre locul, data și ora examinării cauzei, din care considerente, în temeiul art. 102 alin. (4¹) și art. 379 alin. (2) CPC, Colegiul a dispus examinarea cauzei în absența reprezentantului intimatului.

Studiind cererea depusă de Șontea Cristina prin intermediul avocatului Crețu Radu Cezar privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, Colegiul civil consideră că cererea urmează a fi admisă cu remiterea acesteia Curții Constituționale, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 12¹ alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (2) Cod de procedură civilă, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform paragrafului 82 din hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În paragraful 83 din hotărârea menționată, Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău constată că, la caz, sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 12¹ alin. (2) Cod de procedură civilă și de Curtea Constituțională în hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016.

Astfel, obiectul excepției și anume art. 7 alin. (12) din Legea nr. 289 din 22.07.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către partea în proces, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei, precum și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale pe acest obiect, motiv din care cererea înaintată urmează a fi admisă.

Or, cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normelor contestate, depusă de către apelant, constituie o prerogativă a acesteia, iar prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a

excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

Totodată, ca rezultat al admiterii cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră necesar de a amâna pledoariile la examinarea cauzei în ordine de apel, reieșind din dispozițiile art. 12¹ alin. (3) Cod de procedură civilă, conform cărora ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune nici unei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, se amână pledoariile.

Din considerentele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de avocatului Crețu Radu Cezar, în interesele apelantei Șontea Cristina, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale pentru verificarea constituționalității prevederilor art. 7 alin. (12) din Legea nr. 289 din 22.07.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, cu amânarea pledoariilor până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

În conformitate cu art. 12¹, 269-270 Cod de procedură civilă, Colegiul civil

dispune:

Se admite cererea avocatului Crețu Radu Cezar privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 7 alin. 12 din Legea nr. 289 din 22.07.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, sub aspectul corespunderii dispozițiilor constituționale prevăzute la art. 4, 7, 8, 16, 47 și 49 din Constituția Republicii Moldova.

Se remite în adresa Curții Constituționale dosarul civil nr. 3a-1109/18, cu anexarea sesizării avocatului Crețu Radu Cezar cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se amână pledoariile până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

/semnat/

Bulgac Lidia

Judecătorii

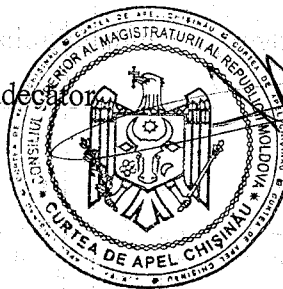
/semnat/

Gîrbu Silvia

/semnat/

Dașchevici Grigore

Copia corespunde cu originalul, Judecătorul

Dașchevici Grigore